

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії)
за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Освітньо-наукова програма «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», реалізована Харківською державною академією культури, є логічно структурованим документом, що чітко декларує базування на положеннях затвердженого Державного стандарту доктора філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Програма побудована на основі компетентнісного підходу, орієнтована на підготовку висококваліфікованих науковців і викладачів, здатних здійснювати наукові дослідження й впроваджувати інновації в інформаційній, бібліотечній та архівній сфері та передбачає здобуття одиначного диплома доктора філософії.

Загальний обсяг програми складає 60 кредитів ЄКТС та має нормативний термін 4 роки навчання, що повністю відповідає вимогам стандарту (освітня складова 30–60 кредитів ЄКТС). Зміст програми повністю узгоджується з вимогами НРК України (8 рівень), FQ-EHEA (третій цикл), EQF-LLL (8 рівень). У програмі наявні всі необхідні структурні компоненти: чітко сформульовані мета, очікувані результати навчання, компетентності, перелік освітніх компонентів, логічно викладена послідовність дисциплін, а також ресурсне забезпечення реалізації програми.

У навчальному плані присутні всі обов'язкові компоненти, передбачені стандартом. Освітня траєкторія передбачає як теоретичну, так і практичну підготовку (зокрема, науково-педагогічну практику), інтеграцію дослідницької діяльності з навчальним процесом, формування академічної культури і професійної мобільності. Отже, програма відповідає ліцензійним та нормативним вимогам третього (освітньо-наукового) рівня, і може бути визнана такою, що реалізує затверджений освітній стандарт.

Сильними сторонами програми є актуальність тематичного спрямування, фокус на цифрових трансформаціях галузі. Програма орієнтована на підготовку фахівців у цифровізованому суспільстві з упором на генерацію нових знань та інновацій. Навчальні дисципліни програмно відображають цифрову спрямованість: зокрема, передбачено курс «Технології цифрового суспільства», блок з вивчення іноземних мов та курси з інформаційних та управлінських технологій: «Веб-технології в науково-дослідній діяльності» та «Управління цифровими проєктами». Таке наповнення забезпечує знання сучасних ІТ-засобів та умінь проєктного менеджменту в інформаційній сфері. Методологічний розділ програми передбачає активне використання електронних ресурсів: самостійна робота здобувачів базується на інституційних електронних репозитаріях та міжнародних наукометричних базах тощо. Програма сформульована з урахуванням потреб бібліотек, архівів, інформаційних центрів та органів влади. Таким чином, ОНП відповідає сучасним викликам цифрової трансформації галузі та очікуванням роботодавців у культурно-інформаційній сфері.

Програма має чітку структуру компетентнісної моделі. Зокрема, виокремлено інтегральну компетентність та повний перелік компетентностей. Загальні компетентності охоплюють дослідницькі, аналітичні, комунікативні та управлінські навички (наприклад, креативність, робота в міжнародному контексті, застосування ІКТ). Фахові компетентності формують вміння вести оригінальні наукові дослідження, використовувати сучасні методи та інструменти, моделювати інформаційні процеси, керувати проєктами й реалізовувати інновації. Формулювання компетентностей загалом зрозуміле і широке. Програмні результати навчання повністю відповідають вимогам стандарту: вони охоплюють формування передових знань та методологій, проведення теоретичних і емпіричних досліджень, презентування результатів та розроблення інноваційних проєктів. Зі змістом

результатів здобувачів ознайомлено в розділі «Програмні результати навчання», причому вони сформульовані чітко та повно (від генерування ідей до викладання дисциплін).

Навчальний план побудований логічно. Запропонована послідовність викладання навчальних дисциплін забезпечує необхідну теоретичну й методологічну підготовку. Наявність вибірових дисциплін (17 кредитів) дозволяє аспірантам гнучко формувати освітню траєкторію відповідно до тематики дисертаційного дослідження. Так, програма передбачає блок факультативних курсів (у т. ч. за проблематикою дисертаційного дослідження). Крім того, закладено науково-педагогічну практику (3 кредити) що дає здобувачам досвід педагогічної та дослідницької діяльності. Загальний обсяг 60 кредитів (40 обов'язкових + 17 вибірових + 3 практики) відповідає затвердженому стандарту. Форми оцінювання включають іспити та заліки з дисциплін, захист усних презентацій і проєктів за результатами практичних завдань, а також захист дисертації. Така різноманітність форм контролю сприяє всебічному моніторингу результатів навчання.

Кадрове забезпечення програми відповідає вимогам: 62,5% науково-педагогічних працівників, що реалізують ОНП, мають науковий ступінь доктора наук та звання професорів. Відповідність науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам підтверджено, також викладачі регулярно підвищують кваліфікацію через стажування та участь у конференціях.

Матеріально-технічна база академії включає спеціалізовані навчальні корпуси з комп'ютерними класами, безпроводний Інтернет, мультимедійне обладнання, спортивний комплекс тощо. Інформаційно-методичне забезпечення також є достатнім: аспіранти мають доступ до бібліотеки з електронними ресурсами й журналами, а навчальний процес супроводжується платформою Google Workspace for Education для дистанційного навчання, надання електронних матеріалів і ефективної комунікації з викладачами.

Викладачами розроблено повний комплект навчально-методичних матеріалів – силабуси, навчальні плани дисциплін, робочі програми, графіки занять та програми практик – що забезпечує методичну підтримку викладання та самостійного навчання здобувачів.

Таким чином, освітньо-наукова програма «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» відповідає сучасним вимогам до підготовки докторів філософії, відображає актуальні тенденції розвитку інформаційної сфери, створює належні умови для формування дослідницьких, педагогічних і управлінських компетентностей здобувачів. Програма є перспективною, практикоорієнтованою та науково значущою.

Рецензент:

кандидат наук із соціальних комунікацій,
директор комунального закладу культури
«Центральна бібліотека централізованої
бібліотечної системи Індустріального
району м. Харкова»

 Марина КУЗНЕЦОВА